

foretage Jordpaafastelse paa Kirkegaarden. Saa skulde man tro, at derved var Ritualets Bestemmelse bortfalden, eller ogsaa, at det nu blev gjort saaledes gældende, at naar Sognebaandsløsernes Præst kom for at holde Altergang, saa ikke alene maatte han prædike, men skulde han prædike efter Ritualet. Men det er blevet forstaaet saaledes af et uhyggeligt stort Antal Præster, at han ikke maatte prædike, men at han blot maatte holde Altergang. Mange af Præsterne, langtfra alle, men dog adskillige af de Præster, i hvis Sogne der var Sognebaandsløserne, have stadig modsat sig, at Sognebaandsløsernes Præst maatte prædike; han maatte efter Loven komme og holde Altergang, men ikke prædike. Nu have vi Præster i 1888 faaet noget at vide, som ganske vist forbaavjede os, men ikke voldte os saa meget Bryderi alligevel; vi have faaet at vide, at vi kunde saa Tilladelse til at holde Altergang om Hverdagen uden at prædike, naar vi vilde bede Biskoppen om det. Men vi havde rigtig nok, saa længe vi havde været Præster, stadig væk holdt Altergang om Hverdagen uden at prædike. Det kom paa den anden Side noget forbaavsende, og jeg skal ikke nægte, at hvis det er en af Fruktene af det saakaldte Bispeaad, har det været en lovlig overmoden Frugt, det ærede Bispeaad har plukket; thi at man faar at vide, at man nu nok kan saa Tilladelse til det, som man har haft Lov til stiltiende gennem mange, mange Aar, har ikke saa særdeles meget at betyde. Nu er det meningsløst, at man kan tænke sig dette, at en Præst paa en Dag kan skrive to Andragender til Biskoppen, det ene, hvori han spørger, om han ikke maa holde Altergang i Kirken paa en Fredag uden at prædike, og det andet, hvori han spørger, om han ikke maa holde Altergang for Sognebaandsløserne der og der og have Lov til at prædike; altsaa, det er to modsatte Ting, han beder om. Jeg synes derfor, at ganske almindelig Logik fordrer, at den Tilladelse gives, at Sognebaandsløsernes Præst selvfølgelig ikke alene maa holde Altergang uden Prædiken, men maa holde fuldstændig Guds-tjeneste med Prædiken. Det kan omgaa, og det bliver omgaaet paa den Maade, at vedkommende Præst holder en Skriftetale, som i og for sig ogsaa kan gælde for en Prædiken, men det er lidt usmageligt, at Præsten skal staa der i Kirken og paa en vis Maade omgaa Loven, saa jeg skulde meget haabe, at den højterede Kultusminister vilde stille sig velvillig saa vel til hele Lovforslaget som ogsaa ganske særlig til denne sidste Paragraf. Jeg skal samle, hvad jeg her har sagt, i dette, at det virkelig ikke

er store Forandringer, vort Lovforslag tilfigter. Efter den nugældende Lov have uordnede Afgang til at tale i Kirkerne; vi præcisere det blot noget nøjere. Hvis det var et helt nyt System eller Princip, man bragte ind, kunde der indvendes adskilligt derimod fra visse Sider; men da det slet ikke er andet end en lille Udvidelse af det nugældende Princip, skulde jeg haabe, at man fra meget forskellige Sider her i Salen vilde se, at det er et ret billigt Forlangende. Dermed skal jeg tillade mig at anbefale denne lille Lov til det højterede Ting's Bevilling; jeg har jo tilladt mig at paapege, at der ikke er nogen Principforstel mellem dette Forslag og det lille Lovforslag, som det ærede Medlem fra Ringkøbing (S. C. Christensen) har forelagt.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Vardenfleth): Jeg skal begynde med at sige, at enhver Bestræbelse, der gaar ud paa at aabne Kirkerne i større Omfang end nu, kan gøre Regning paa min Støtte, for saa vidt denne Bestræbelse tillige vil bygge paa det bestaaende Grundlag, altsaa ikke vil indføre en Ordning, som ikke kan forenes med den kirkelige Ordning, vi nu have. Derfor maa jeg med Hensyn til det Forslag, som er blevet indbragt af det ærede Medlem for Ringkøbing (S. C. Christensen) sige, at jeg principielt staa paa det samme Standpunkt, som i Fjor blev hævdet fra Ministerbænken. Det blev den Gang paavist, hvorledes den ukontrollerede Bøgmandsvirksomhed i Kirkerne ganske bryder med de nedarbejdede Principper, som vi have i den evangelisk-lutheriske Kirke om Udsættelse i Guds Ord og Kundskab som Forudsætning for at kunne forkynde Ordet i Kirken. Og dernæst blev det paavist, hvorledes Bestemmelsen om en Ret for enhver Sognebaandsløser til at forlange Kirken aabnet for en fremmed Præst uden Sognepræstens Samtykke, alene med Sagttagelse af visse Betingelser med Hensyn til forudgaaende Anmeldelse, vilde bryde ethvert ordnet Sogneforhold inden for Sognekirken. Jeg har nu ganske vist lagt Mærke til, at den ærede Forslagsstiller i Lovforslaget i Aar har foretaget en lille Rettelse i § 3, idet Forslaget fra i Fjor lod saaledes, at uordnede Mænd, som ere fuldmyndige og hæderlige o. s. v., skulle ligeledes paa samme Betingelser have Afgang til at „prædike“ eller foretage Katekisation i Sognekirken, medens det nu hedder, at de skulle have Afgang til „at holde Tale“ eller foretage Katekisation i Sognekirken. Jeg havde tænkt mig, at der i denne Forandring laa